

## Z fašistické kuchyně

Když Gajdův proces proti Kratochvílovi v první instanci byl rozhodnut, klerikální Čech viděl v tom vítězství pravdy. A stejně zase klerikální revue Život v tklivém souhlase s orgánem fašistickým hlásá teď po rozsudku druhé instance, že pravda vítězí. My v tom nepochybujeme, že pravda vítězí, a pánové se o tom velmi brzo přesvědčí. Nejenže rozsudek druhé instance ještě není posledním právním slovem, nýbrž ve věci Gajdově budou uveřejněny mnohé detaily, o kterých se již v kruzích fašistických mluví a které budou také zajímat širší publikum. Pan Scheinost - to se mu musí připustit - se činí. Aspoň si představujeme, že jeho vlivem jeho bývalý soudruh dr. Doležal byl získán, aby v Životě (ale velmi neživotným způsobem!) hájil ztracené věci Gajdovy. Fašismus a myšlení jsou naprosté protivy. V druhé instanci soud přece rozbořil posavadní tvrzení Gajdovo, že ruské telegramy jsou podvrhy. Již nad tím by se musili myslící fašisté hodně pozastavit. Ale - jak řečeno - fašismus a myšlení jsou dva různé světy.

Dnes - to již slušnější fašisté poznali - Gajda a jeho tělesná kapesní garda pluje úplně ve vodách reakčních a klerikálních. Má býti v brzké době založena fašistická organizace roajalistická. Nevíme, jestli Gajda bude prohlášen za českého krále, zatím získal od zahraniční ukrajinské emigrace titul podkarpatského knížete. Kdyby - jak říkáme - myšlení od fašistů nebylo tak proskribováno, stačil by tento jediný fakt, aby poznali dobrodružnost a politický analfabetismus svého vůdce, o tom nemluví, že titul podkarpatského knížete je také protistátní.

Nejen myšlení se fašismu nedostává. Nedostává se mu také peněz. A proto velká honba po naivních lidech, kteří by dali peníze. Bezpochyby pan Scheinost ještě má naději na českou hierarchii a mnoho se očekává od bývalých českých šlechticů. Roajalisté - rozumí se - pracují v zájmu těch šlechticů, a očekávají tedy šlechtický bakšiš.

Gajda a jeho právníci v první radosti nad domnělým vítězstvím připadli na myšlenku žádat o revizi Gajdova procesu před kárným výborem. Ačkoliv kárný výbor Gajdu degradoval pro věci, které v procesu s Kratochvílem nehrály hlavní roli, Gajdovi stačí, když se chumelí. V té chumelenici fašistické by nějaký klerikální nebo národnědemokratický senátor mohl podle přání fašistů podat nějakou interpelaci. Možná, že se najdou ještě jiné a ještě divočejší plány. Fašismus je právě orgánem politických nemožností.

**Z fašistické kuchyně.** Národní osvobození, 5, 1928, č. 133, s. 4, 13. 5. - Nepodepsáno.

## Prezident zemědělskému sjezdu

Pánové!

Děkuju za přátelský projev; s jeho programem vyslovuju souhlas.

Při budování pomníku Přemyslu Oráčovi vzpomínáme s vámi všichni této ideální postavy na začátku našich dějin, odkazující nás ku práci. Ku práci jednotlivci a celku užitečné, neboť je práce a práce; Přemysl znamená práci poctivou. Svým samým jménem Přemysl spojuje práci a myšlení. Přemysl nám ještě a právě dnes je poučením: závodění národů, zintenzifikované vzrůstem obyvatelstva na celé zeměkouli, nutí nás, stát vývozný, v celém oboru národní práce ke tvoření výrobků kvalifikovaných. A to žádá přemýšlení, tj. využívání pokroků a vymožeností vědy; stále a stále - ten náš Přemysl! Víím, že naše zemědělství podle své staré a národní tradice užívá ke svému zvelebování všeho moderního školství; ale i v tom jsou pokroky možné a potřebné, neboť náš stát se ve všech svých částech industrializuje a industrie využívá vědy soustavně a ve všech svých odvětvích. Zemědělství nemůže postupovat jinak, tvoříc s průmyslem organický celek národní práce. Prohlédnu si z toho hlediska vaši hospodářskou výstavu velmi pozorně.

Děkuju vám, že Přemyslovi stavíte pomník, viditelné heslo a poučení všem; a že tento pomník bude stát před Hradem, vidím i v tom symbol a poučení, že naši prezidenti, vlády a parlamenty mají usilovat o správu a politiku rozumnou a poctivou. I správa a politika naší republiky musí být prací, a prací rozumnou a poctivou. To znamená pomník Přemyslovi Oráčovi.

Tím samým připojuju se k vašemu požadavku, aby národ a stát byly vedeny cestami klidného vývoje v politice vnitřní i zahraniční. To vyplývá z demokracie a poválečné situace Evropy a lze říci celého světa; právem slibujete ve jménu své strany, že vždy budete na stráž demokracie a republiky.

Pánové - jste mluvčími nejpočetnější politické strany. V demokracii početnost zavazuje; jsem rád, že tak ochotně uznáváte své politické právo a svou politickou povinnost.

Apelujete, pánové, také na mne. Buďte ubezpečeni, že budu pokračovat v spolupráci, se kterou jsem počítal od vzniku republiky a vlastně již v zahraničním boji o její vytvoření. Vzpomínám tím předního člena vaší strany, vašeho vůdce a věrného spolubudovatele republiky - Antonína Švehly. Jste šťastni, mít takového vůdce, ba tvůrce, a jsem vděčen osudu, že takový státník byl tak dlouhou dobu v čele vlád. Máte veliké zadostučinění, že všichni občané republiky bez rozdílu stran a národností si přejí jeho brzký návrat do úřadu.

Pánové, přeju vašemu sjezdu zdar!

**Prezident zemědělskému sjezdu.** Národní osvobození, 5, 1928, č. 138, s. 1, 18. 5. - Podepsán T. G. Masaryk.

A ÚTGM-CD 28, strojopisná kopie textu prezidentova projevu, nedatováno, nepodepsáno.